

سازمان نظام پزشکی جمهوری اسلامی ایران

باسمه تعالی

شماره: ۵/۱۰۰/۷۰/۵۲۱۴

تاریخ: ۱۴۰۳/۰۶/۰۳

ریاست محترم هیات مدیره نظام پزشکی .....

با سلام و احترام

به پیوست نامه شماره ۴۰۰/۱۱۳۹۴ مورخ ۱۴۰۳/۰۵/۳۰ معاونت درمان وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی با موضوع " ابلاغ شناسنامه و استاندارد خدمت کشیدن دندان رویش یافته یا ریشه آشکار (خارج کردن با الواتور و یا با فورسپس) " جهت استحضار و هرگونه بهره برداری ایفاد می گردد. پیوست در مراجع است.

دکتر رضا لاری پور
معاون فنی و نظارت

جمهوری اسلامی ایران
وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی

معاونت درمان

بسمه تعالی

شماره ۱۱۳۹۴/۴۰۰د

تاریخ ۱۴۰۳/۰۵/۳۰

پوست دارد

دبیرخانه: سازمان نظام پزشکی کل کشور

شماره نامه: ۲۶۲۵۰ / ۱۰ / ۱۰۰

تاریخ: ۱۴۰۳/۰۵/۳۰

روسای محترم کلیه دانشگاهها / دانشکده های علوم پزشکی کشور

جناب آقای دکتر میرهاشم موسوی

مدیر عامل محترم سازمان تامین اجتماعی

جناب آقای دکتر محمد مهدی ناصحی

مدیر عامل محترم سازمان بیمه سلامت

جناب آقای دکتر محمد رئیس زاده

رئیس کل محترم سازمان نظام پزشکی جمهوری اسلامی ایران

جناب آقای دکتر عباس مسجدی آرانی

رئیس محترم سازمان پزشکی قانونی کشور

جناب آقای دکتر حمیدرضا امیر احمدی

مدیر عامل محترم سازمان خدمات درمانی نیروهای مسلح

جناب آقای دکتر سیدحیدر محمدی

معاون محترم وزیر و رئیس سازمان غذا و دارو

موضوع: ابلاغ شناسنامه و استاندارد خدمت کشیدن دندان رویش یافته یا ریشه آشکار (خارج کردن با الواتور و یا با

فورسپس)

با سلام و احترام؛

همانگونه که مطلع می‌باشید یکی از راهکارهایی که برای پیشگیری از افزایش هزینه‌های درمان و تحمیل بار اقتصادی سنگین به نظام سلامت و جامعه در کشورهای مختلف مورد توجه است تدوین و نشر راهنماهای بالینی مبتنی بر شواهد است که به عنوان یکی از محورهای برنامه جامع عدالت، تعالی و بهره‌وری در آموزش علوم پزشکی نیز مورد توجه می‌باشد. در همین راستا معاونت درمان تدوین محصولات دانشی را (راهنمای بالینی، استاندارد، پروتکل و ...) با اولویت خدمات پر تواتر، دارای پوشش بیمه‌ای، هزینه (خدمات، تجهیزات) با حضور جمعی از اساتید حوزه‌های مختلف، در وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی تشکیل و سیاستگذاری و برنامه ریزی این امر را عهده دار شده است. لذا در راستای پویا سازی ارائه خدمات پزشکی و اجرایی نمودن بر مبنای بند ۵ و ۸-۱ سیاستهای کلی سلامت

و ماده ۷۴ قانون برنامه ششم توسعه کشور، مبنی بر اجازه تجویز خدمات و انجام خرید راهبردی سازمان های بیمه گر بر اساس دستورالعمل ها و راهنماهای بالینی توسط وزارت بهداشت، «شناسنامه و استاندارد خدمت کشیدن دندان رویش یافته یا ریشه آشکار (خارج کردن با الواتور و یا با فورسپس)» به تصویب رسیده و از تاریخ ابلاغ لازم اجرا است.

بدیهی است ضمن تاکید بر ارائه خدمت در چارچوب استانداردهای مورد تائید وزارت متبوع، اعلام می گردد دانشگاه/ دانشکده، انجمن ها و سازمان نظام پزشکی میبایست از این محصولات در آموزش های بازآموزی استفاده و سازمان های بیمه گر نیز بر اساس محصولات دانشی اقدام به خرید راهبردی نمایند. امید است با بهره مندی از تلاش جمعی و اطلاع رسانی در این زمینه، شاهد تحولی جدی در حوزه استقرار و بکارگیری راهنماها به منظور ارتقای کیفیت خدمات و کاهش هزینه های غیر ضروری باشیم.

لازم به ذکر است شناسنامه و استاندارد مذکور از طریق تارنمای معاونت درمان به آدرس <http://medcare.behdasht.gov.ir> در دسترس می باشد.

دکتر سعید کریمی

معاون درمان

شناسنامه و استاندارد خدمت

کشیدن دندان رویش یافته یا ریشه آشکار (خارج کردن با الواتور و یا با فور پس)

کمیته مشاوران جهت تنظیم و تدوین:

دکتر عباس کریمی متخصص جراحی دهان، فک و صورت، عضو هیات علمی دانشگاه علوم پزشکی تهران

دکتر رضا تبریزی متخصص جراحی دهان، فک و صورت، عضو هیات علمی دانشگاه علوم پزشکی شهید بهشتی

دکتر بهزاد رهسپار متخصص جراحی دهان، فک و صورت، رئیس انجمن جراحان دهان، فک و صورت

دکتر شیرانی متخصص جراحی دهان، فک و صورت عضو هیات علمی دانشگاه علوم پزشکی تهران

دکتر عزیزاده اسکویی متخصص دندانپزشکی ترمیمی عضو انجمن متخصصین دندانپزشکی ترمیمی

دکتر معین تقوی دبیر بورد رشته تخصصی پرودانتیکس

دکتر خامی استاد سلامت دهان و دندانپزشکی اجتماعی عضو هیات علمی دانشگاه علوم پزشکی تهران

دکتر جلالی دبیر بورد رشته تخصصی بیهوشی

دکتر حصاری دبیر بورد رشته دندانپزشکی عمومی

با همکاری:

اداره دندانپزشکی مرکز مدیریت پیوند و درمان بیماری ها معاونت درمان

مرکز نظارت و اعتباربخشی امور درمان معاونت درمان

تحت نظر:

دکتر سعید کریمی عضو هیات علمی دانشگاه علوم پزشکی شهید بهشتی و معاون محترم درمان

مشاور: دکتر ساناز بخشنده رییس گروه تدوین استاندارد و راهنمای بالینی معاونت درمان

تحت نظارت فنی:

گروه تدوین استاندارد و راهنماهای سلامت

دفتر ارزیابی فن آوری، تدوین استاندارد و تعرفه سلامت

مقدمه:

الف) عنوان دقیق خدمت مورد بررسی (فارسی و لاتین) به همراه کد ملی:

کشیدن دندان رویش یافته یا ریشه آشکار (خارج کردن با الواتور ویا با فورسپس) با کد ملی : D7140

Extraction,erupted tooth or exposed root (elevation and/or forceps removal)

ب) تعریف و تشریح خدمت مورد بررسی :

خارج کردن دندان روییده و یا ریشه‌ی باقیمانده‌ی آشکار به روش غیر جراحی و با استفاده از الواتور و یا فورسپس بدون نیاز به برش جراحی با احتمال نیاز به بخیه و در بیمارانی که دندان رویش یافته به علت پوسیدگی بیش از حد یا مشکلات لثه‌ای یا تداخل در درمان ارتودنسی و یا پروتز قابل نگهداری نباشد کاندید خارج سازی می‌باشند.

ج) اقدامات یا پروسیجرهای ضروری جهت درمان بیماری:

• ارزیابی قبل از انجام پروسیجر

۱-ارزیابی سیستمیک بیمار (بیماری‌هایی که با تزریق داروی بی‌حسی و یا خارج‌سازی دندان تداخل داشته باشند)

الف-بیماری قلبی (سابقه بیماری کرونری قلبی و بیماری مادرزادی مانند مشکلات دریچه‌ای)

ب- بیماری‌های غدد (دیابت و تیروئید . ....)

پ-آسم و مشکلات تنفسی

ج-مشکلات انعقادی (مادرزادی و یا اکتسابی) (مصرف داروهای ضد انعقاد)

د-مشکلات کلیوی و کبد (تجویز داروی بی‌حسی و داروهای بعد از درمان)

ه- بیماری‌های مربوط به سیستم ایمنی و شیمی درمانی (داروهای بیس فسفونات و کورتون)

ن- سابقه رادیوتراپی در ناحیه سر و گردن

م- مشاوره با متخصص مربوطه در صورت نیاز

۲- ارزیابی تصویربرداری جهت بررسی پیچیدگی نوع پروسیجر بر اساس نظر دندانپزشک معالج، برای بررسی وضعیت ریشه

، وجود ضایعه پاتولوژیک وسیع یا ناشناخته (ارجاع به متخصص جراحی فک و دهان و دندان)

• ارزیابی حین انجام پروسیجر

- وجود زخم یا لقی نامعمول (دندان شناور که نشان دهنده بیماری سیستمیک مانند لانگراهانس)

- بررسی میزان باز شدن دهان/ بررسی توانایی همکاری بیمار/ بررسی عمق بیحسی

- در صورت نیاز کنار زدن بافت نرم

• ارزیابی بعد از انجام پروسیجر

ارزیابی خونریزی و درد نامعمول بعد از خارج سازی

شرح مراقبت های لازم پس از عمل

ارزیابی روند ترمیم بافت نرم و یا سخت

ارزیابی رعایت بهداشت موضع

• کنترل عوارض جانبی انجام پروسیجر

کنترل خونریزی و در صورت نیاز به قرار دادن مواد ضد انعقاد یا بنخیه بسته به مورد

کنترل درد و تورم تاخیری با تجویز دهان شویه و مسکن و در صورت نیاز آنتی بیوتیک مربوطه

کنترل شکستگی احتمالی آلوئول. درمان باز شدن سینوس. کنترل حفره خشک.

د) تواتر ارائه خدمت (تعداد دفعات مورد نیاز / فواصل انجام)

بسته به مورد و شرایط بیمار بر اساس قضاوت کلینیکی می‌تواند متغیر باشد.

ه) افراد صاحب صلاحیت جهت تجویز (Order) / خدمت مربوطه و استاندارد تجویز:

دندانپزشک عمومی و کلیه دندانپزشکان دارای مدرک دکترای تخصصی

و) افراد صاحب صلاحیت جهت ارائه خدمت مربوطه:

دندانپزشک عمومی و کلیه دندانپزشکان دارای مدرک دکترای تخصصی

ز) عنوان و سطح تخصص های مورد نیاز (استاندارد) برای سایر اعضای تیم ارائه کننده خدمت:

ردیف	عنوان تخصص	تعداد مورد نیاز به طور استاندارد	میزان تحصیلات مورد نیاز	سابقه کار و یا دوره آموزشی مصوب در صورت لزوم	نقش در فرایند ارائه خدمت
۱	دندانپزشک کنار دستیار ک	۱	حداقل دیپلم	گذراندن دوره های مصوب وزارت بهداشت	کمک به درمانگر استریل و نگهداری وسایل آماده سازی بیمار ترخیص بیمار و مراقبت های پس از درمان آموزش مراقبت های پس

از درمان					
-نوبت دهی -هماهنگی بیماران -بایگانی	سابقه آشنایی با نرم افزارهای رایانه	حداقل دیپلم	۱	منشی	۲

ح) استانداردهای فضای فیزیکی و مکان ارائه خدمت:

مطب

درمانگاه تخصصی دندانپزشکی

درمانگاه عمومی دارای بخش یا واحد دندانپزشکی

بیمارستان دارای بخش دندانپزشکی

مراکز جامع خدمات سلامت

* ارائه خدمات دندانپزشکی همراه با خدمات بیهوشی sedation (، پایش ، بیهوشی و...) در درمانگاه های دندانپزشکی،

مراکز جراحی محدود و درمانگاه های دارای بخش دندانپزشکی ، بیمارستان ها و دانشکده های دندانپزشکی:

ماده -۱ انجام خدمات دندانپزشکی همراه با خدمات بیهوشی در درمانگاه ها، مراکز جراحی محدود و بیمارستانها قابل انجام خواهد بود .

ماده -۲ به جهت اختصار ، خدمات دندانپزشکی همراه با خدمات بیهوشی sedation (، پایش ، بیهوشی و...) ، خدمات همراه با بیهوشی گفته میشود.

ماده -۳ سطوح امکان انجام خدمات :

خدمات همراه با بیهوشی در ۳ سطح ذیل انجام خواهد شد:

۱-درمانگاه های دندانپزشکی ، درمانگاه های عمومی دارای بخش دندانپزشکی و دانشکده های دندانپزشکی

۲-مراکز جراحی محدود دارای بخش دندانپزشکی

۳- بیمارستان ها

تبصره ۱: دانشکده های دندانپزشکی می توانند در صورت اخذ مجوزهای لازم و معرفی مسئول فنی و رعایت کلیه ضوابط ، خدمات بیهوشی را ارائه نمایند.

تبصره ۲: انجام خدمات همراه با بیهوشی تحت هر عنوان sedation و .... در مطب های دندانپزشکی ممنوع می باشد.

ماده ۴- با توجه به اهمیت انتخاب دقیق بیماران برای دریافت خدمات همراه با بیهوشی رعایت نکات ذیل الزامی است:

۱- کلیه افرادی که قادر به تحمل درد نیستند ، همکاری لازم را جهت ارائه خدمات به عمل نمی آورند و یا متقاضی دریافت این خدمات هستند، می توانند از این خدمات استفاده نمایند.

۲- اخذ درخواست و رضایت فرد و یا قیم قانونی او ضروری است.

۳- بیمارانی در درمانگاه و مرکز جراحی محدود خدمات می گیرند که بیماری همراه نداشته و جهت کنترل بیماری نیاز به بستری شدن و مشاوره های تخصصی ندارند و بیمار همان روز مرخص میشود . در صورت نیاز به بستری شدن بیش از ۲۴ ساعت ، بیماران باید در بیمارستان این خدمات را دریافت نمایند.

تبصره ۱: کلیه بیمارانی که نیاز به دریافت جراحی های وسیع و بستری شدن پس از آن را دارند باید در بیمارستان این خدمات را دریافت نمایند.

تبصره ۲: طبق ضوابط پذیرش بیمار در مراکز جراحی محدود، در این مراکز نیز بیمارانی باید تحت خدمات همراه با بیهوشی قرار گیرند که احتمال خطر حین و بعد از عمل روی آنان حداقل ممکن باشد، بیمارانی که به دلیل داشتن بیماری همراه، ریسک عمل جراحی در آن ها بالاست نباید در این مراکز پذیرفته شوند.

تبصره ۳: در صورت انجام خدمات همراه با بیهوشی در دانشکده های دندانپزشکی ، باید کلیه امکانات مرکز جراحی محدود در آنها وجود داشته و مورد تأیید معاونت درمان دانشگاه مربوطه قرار گرفته باشد

۴- انجام کلیه مشاوره های لازم به صلاحدید دندانپزشک و متخصص بیهوشی، قبل از خدمات بیهوشی برای کلیه بیماران الزامی است.

(ط) تجهیزات پزشکی سرمایه ای به ازای هر خدمت:

۱- یونیت و تابوره استاندارد دندانپزشکی مجهز به ساکشن مرکزی و یا ساکشن پرتابل.

۲- اتو کلاو

۳- انواع فورسپس و الواتور مناسب برای دندان های مختلف دو فک

۴- ست بخیه شامل قیچی و سوزن گیر

سوند و پنس و آینه

رادیوگرافی

میزان مصرف (تعداد یا نسبت)	اقلام مصرفی مورد نیاز	ردیف
بسته به شرایط متفاوت است	وسایل یکبار مصرف از جمله پیش بند ، ماسک ، دستکش، روکش ها، سرساکشن و...	۱
۲	عینک یا شیلد محافظ برای بیمار و درمانگر	۲
۱ تا ۲ عدد در هر قسمت	کارپول بیحسی و سر سوزن	۳
بسته به شرایط متفاوت است	گاز استریل	۴
در صورت نیاز	ژل فوم یا سایر مواد هموستاتیک	۵

ک) استانداردهای ثبت:

تمام پروسه و داروی تجویزی باید در پرونده ثبت شود

ثبت شرح حال و مطالبه ی اصلی بیمار. ثبت طرح درمان پیشنهادی. ثبت رضایت آگاهانه بیمار. ثبت درمان انجام شده با

جزئیات. ثبت اتفاقات احتمالی حین عمل. ثبت نوع مواد مصرفی مورد استفاده از جمله داروی بیحسی و نخ بخیه. ثبت

همکاری بیمار. ثبت داروهای تجویز شده

ل) اندیکاسیون های دقیق جهت تجویز خدمت:

۱- وجود شواهد بالینی و رادیوگرافیکی مبنی بر غیرقابل نگهداری بودن دندان.

۲- داشتن نامه ارجاع از سایر متخصصین مبنی بر ضرورت خارج کردن دندان بر اساس ضروریات پزشکی و یا درمانی

م) شواهد علمی در خصوص کنتر اندیکاسیون های خدمت:

وجود بیماری های سیستمیک شدید و کنترل نشده
 مصرف داروهایی که با ترمیم استخوانی هموستاز تداخل دارند (مصرف بیس فسفونات تزریقی)
 عدم ثبات روانی بیمار
 رادیوتراپی سر و گردن
 دندان قابل نگهداری باشد.

(ن) مدت زمان ارائه هر واحد خدمت:

ردیف	عنوان تخصص	میزان تحصیلات	مدت زمان مشارکت در فرایند ارائه خدمت	نوع مشارکت در قبل، حین و بعد از ارائه خدمت
۱	طبق بند (و)	دکترای حرفه ای	۳۰ الی ۴۵ دقیقه	انجام کار و انجام اقدامات لازم قبل و بعد کار

(س) مدت اقامت در بخش های مختلف بستری جهت ارائه هر بار خدمت مربوطه:

یک ساعت

در بیماران عادی نیازی به بستری نمی باشد.

در بیماران دارای مشکل سیستمیک یک تا چند روز (بیمارانیکه تحت درمان انتی گواگولان طولانی اثر هستن و امکان قطع

دارو وجود ندارد باید بیمار در بیمارستان بستری شود و دارو به هپارین تغییر پیدا کند

بیمارانیکه به خاطر اریتمی شدید یا مشکل قلبی وسیع نیاز به مونیتورینگ حین پروسیجر دارند

(ع) موارد ضروری جهت آموزش به بیمار:

- آموزش بصورت شفاهی و کتبی (فرم آموزشی) شامل مراقبت های لازم بعد از کشیدن (تغذیه ، مصرف دارو و رعایت بهداشت دهان)

- عوارض احتمالی پس از درمان (خونریزی ، عفونت و حفره خشک)

- زمان مراجعه مجدد در صورت بروز مشکل

- روش برقراری ارتباط اورژانسی با دندانپزشک در صورت لزوم

- بعد از کشیدن دندان اهمیت جایگزینی دندان توسط دندانپزشک به جهت جلوگیری از مشکلات آینده مانند حرکت دندان‌ها به ناحیه بی‌دندانی و ایجاد اینترفرنس و مشکل مفصل گیجگاهی به بیمار توضیح داده شود، تا بیمار دندان را جایگزین نماید.

منابع:

کتاب جراحی دهان و فک و صورت پترسون چاپ ۲۰۲۱

کتاب جراحی دهان و فک و صورت معاصر جیمز هاپ ویرایش ۷ هفتم

